

Förvaltningsplan och åtgärdsprogram – tema vattenbrist

Dialog hållbar vattenresursförvaltning 2020-06-11

Irene Bohman
Vattenmyndigheten Södra Östersjöns
vattendistrikt

Bakgrund

- Södra Östersjöns vattendistrikt har stora problem med vattenbrist under vissa år och årstider.
- Ojämn tillgång på vatten i Sverige förstärks i förändrat klimat.
- Förvaltningsplaner kan kompletteras med mer planer för delavrinningsområde, sektor, fråga eller vattentyp.
- EU har rekommenderat Sverige att ta fram vattenbrist- och torkaplaner där det behövs.
- Det är rimligt att det distrikt som kan komma att drabbas hårdast tar initiativ till att göra ett sådant arbete.
- Rapporten ska även belysa de åtgärder som kan vidtas lokalt och regionalt för att förhindra eller minimera risken för att vattenbrist uppstår eller som behövs för att motverka negativa effekter.

Preliminärt innehåll

- **Kartläggningsavsnitt** – senaste bedömningarna med befintlig metod och datatillgång, kompletterat med erfarenheter och någon ytterligare analys. Diskussion om data- och kunskapsbrist.
- **Åtgärder** – förslag på nya åtgärder med fokus på distriktet
- **Beskrivning av behov av ändrade legala förutsättningar** kopplade till vattenbrist.

Samarbete med HaV, SGU, SJV, SMHI och länsstyrelserna

Utmaning

Vattenbalanser på finare geografisk skala

- Tillgången på vatten går att få fram
- Avdunstning och avrinning kan beräknas
- Vattenförbrukningen svår att få fram. Data som finns är ofta baserad på schabloner och har några år på nacken.
- En del uppgifter är dessutom skyddade av sekretess när vi behöver finskalig geografisk upplösning.
- Vilka effekter förväntas uppstå med förändrat klimat eller andra faktorer som påverkar vattenbehov?

Vattenanvändning i distriktet från SCB

	Hushåll		Industri	Jord-bruk	Övrig användning	Total söt-vatten-användning	Total vatten-användning
	Kommunalt vatten	Enskilt vatten					
Södra Östersjöns vattendistrikt	135 709	17 812	418 814	49 651	68 448	488 934	672 622

	Grund-vatten	Konstgjort grund-vatten	Yt-vatten	Havs-vatten	Inköpt dricks-vatten	Åter-använt vatten	Ej fördelat vatten	Totalt vatten-uttag
Kommunalt vattenuttag	45 635	24 406	93 093	0		0		163 133
Industrins vattenuttag	2 822		199 171	183 687	24 751	486		421 130
Jordbrukets vattenuttag								49 651
totalt	76 481		316 670	183 687			56 293	633 131

Tabell 3 Vattenanvändning i Södra Östersjöns vattendistrikt 2015 efter typ av användare, mätt i tusentals kubikmeter (SCB, 2017).

Tabell 4 Vattenuttag i Södra Östersjöns vattendistrikt 2015 efter typ av vatten, i tusentals kubikmeter (SCB, 2017)

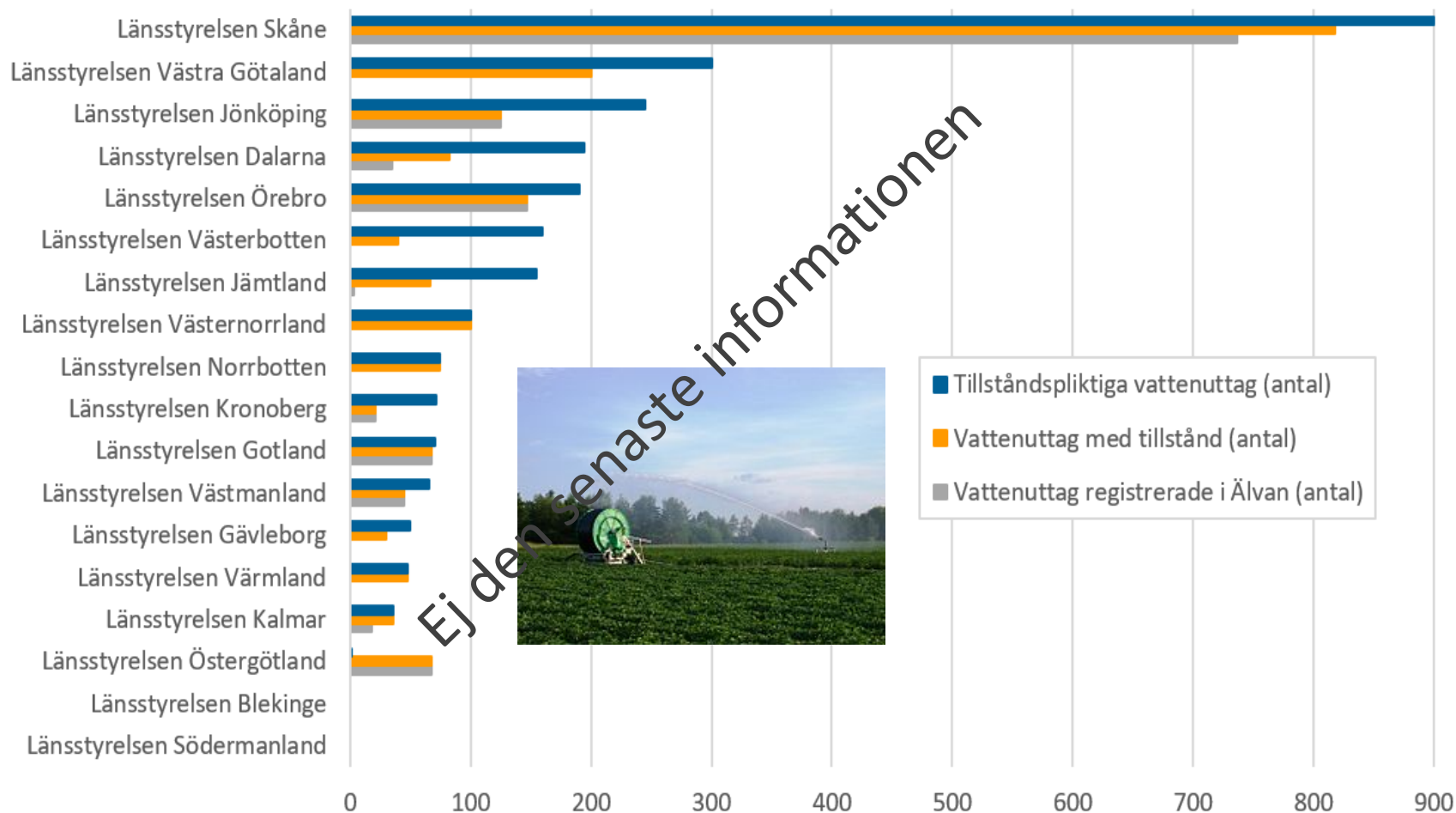
Nederbörd och avrinning

- Årsnederbörden i Södra Östersjöns vattendistrikt skiljer sig mellan de olika delarna av distriktet och är ungefär 30% högre (900 mm) i de inre delarna av Småland och Skåne än längs med kusterna (600 mm). Kalmarsund och Öland har lägst nederbörd i distriktet, omkring 500 mm/år (Stensen, Krunegård, Rasmusson, Matti, & Hjerdt, 2019). **Medelårsnederbörden i Södra Östersjöns vattendistrikt mellan 2005 och 2015 var 722 mm per år.**
- Årsmedelavrinning och följer samma mönster som årsnederbörden och är omkring 4 ggr högre (400 mm) i inlandet av distriktet än vid Kalmarsund och Öland (100 mm). **Medelårsavrinningen mellan 2005 och 2015 var 219 mm/år.**

Vattenuttag – information saknas

Hur många tillståndspliktiga vattenuttag finns det i länet?

Åtgärder

- Nuvarande åtgärder i åtgärdsprogrammet fortsätter då åtgärdsgenomförandetakten är långsam
- Kvantitativ status för grundvatten finns, men motiverar åtgärder relativt liten omfattning. Oftast blir resultatet att mer övervakning krävs
- Det finns ingen miljökvalitetsnorm för kvantitativ status i ytvatten och kopplingen till andra ytvattenparametrar är osäker.
- Diskussion om hur ytterligare åtgärder kan motiveras då dataunderlag och metoder inte räcker till
 - Empirisk erfarenhet av vattenbrist, riskanalys i förhållande till olika klimatscenarier, mer övervakning....

Läns- styrelsernas arbete med vatten- försörjnings planer 2018

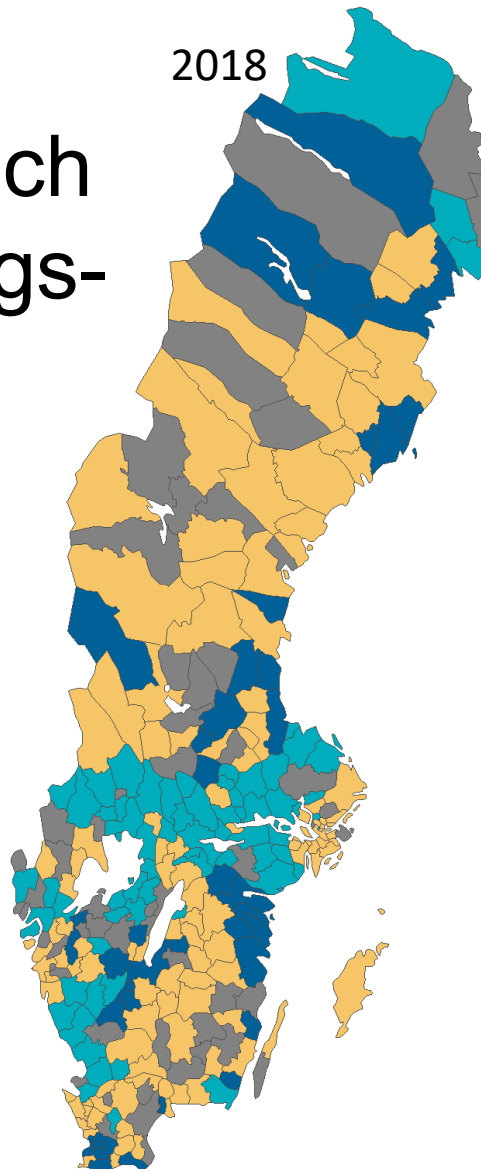
	Status för plan	Samverkan med kommunerna?	Beslutsår
Blekinge	Klar	Ja	2019
Dalarna	Klar	Ja	2012
Gotland	Klar	Ja	2018
Gävleborg	Klar	Ja	2015
Halland	Påbörjad	Ja	
Jämtland	Klar	Ja	2015
Jönköping	Under revidering	Ja	2015
Kalmar	Under revidering	Ja	2013
Kronoberg	Under revidering	Ja	2012
Norrbottn	Klar	Ja	2014
Skåne	Under revidering	Ja	2012
Stockholm	Klar	Ja	2018
Södermanland	Påbörjad	Ja	
Uppsala	Påbörjad	Ja	
Värmland	Påbörjad	Ja	
Västerbotten	Klar Revidering 2019	Ja	2013
Västernorrland	Klar	Ja	2016
Västmanland	Påbörjad	Ja	
Västra Götaland	Påbörjad	Ja	
Örebro	Påbörjad	Ja	
Östergötland	Under revidering	Ja	2014

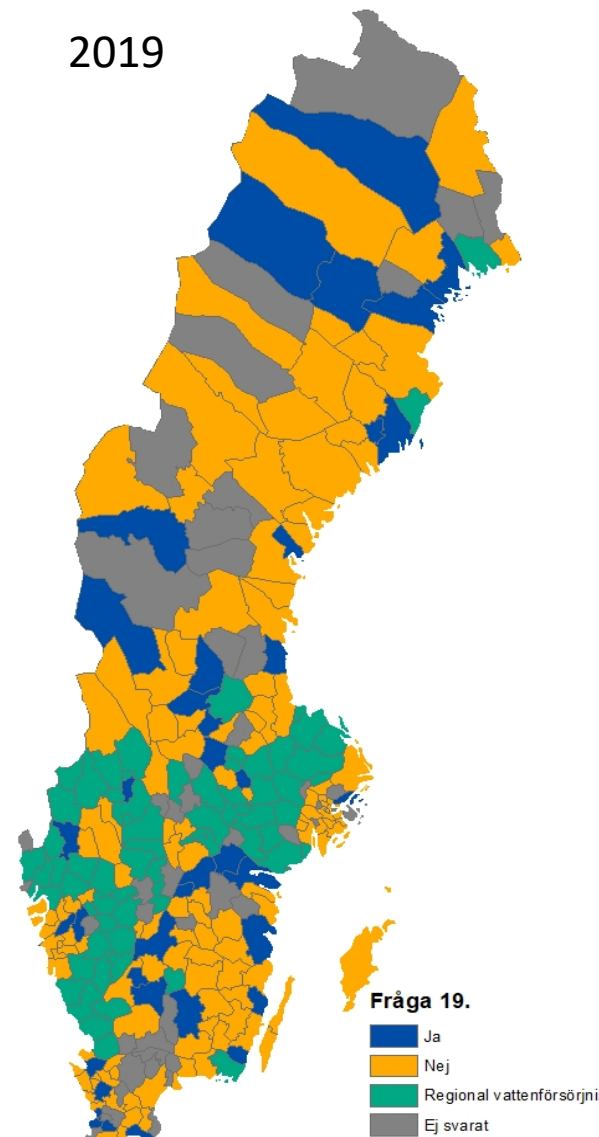
Kommunerna och vattenförsörjnings- planer

Har kommunen arbetat in
den regionala
vattenförsörjningsplanen i
översiktsplanen?

2018

2019

Var behövs först mer övervakning (och var krävs åtgärder direkt)?

Preliminära resultat av riskbedömningen		
Vattendistrikt	Kvalitet	Kvantitet
Bottenviken	54 (26)	1 (1)
Bottenhavet	195 (50)	11(1)
Norra Östersjön	326 (186)	43 (16)
Södra Östersjön	321 (110)	153 (121)
Västerhavet	273 (86)	30 (13)
Summa	1169 (458)	238 (149)

* Anges som totala antalet förekomster i risk. Siffran i parentes anger förekomster i risk med krav på fysisk åtgärd.

Preliminära förslag nya åtgärder

- Vatteneffektiviseringsrådgivning
- Plan för omprövning av tillstånd för vattenuttag
- Vägledning om tillsyn av vattenuttag
- Mer vatten i landskapet:
 - våtmarksstrategi för länen
 - avveckling inaktiva diknings- och sjösänkingsföretag

Första diskussion med vattendelegationen nästa vecka

Synpunkter?

